

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๕

บทบรรณาธิการ

คำถาม พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา ไม่ปรากฏสำนวนการสอบสวนในสำนวนคดีของศาล แต่ในคำฟ้องระบุว่าพนักงานสอบสวนได้สอบสวนแล้ว หากคำให้การของจำเลยและในรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยมิได้โต้แย้งคัดค้านว่าพนักงานสอบสวนไม่ได้สอบสวนจำเลยมาก่อนฟ้องคดี ดังนี้ จะถือว่ามี การสอบสวนจำเลยในความผิดที่กล่าวหาตามฟ้องแล้วหรือไม่

ข้อหาความผิดซึ่งมิใช่เป็นคดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป ศาลชั้นต้นสอบคำให้การจำเลยและพิพากษาเสร็จในวันเดียวกัน เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๓๑/๒๕๖๑

บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ กำหนดเงื่อนไขให้อำนาจในการฟ้องคดีของพนักงานอัยการว่าจะต้องผ่านการสอบสวนของพนักงานสอบสวนมาแล้ว หากไม่มีการสอบสวนมาก่อนจะฟ้องคดีไม่ได้ อย่างไรก็ตาม แม้จะไม่ปรากฏสำนวนการสอบสวนในสำนวนคดีนี้ แต่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลชั้นต้นโดยระบุในคำฟ้องว่าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงได้สอบสวนแล้ว ต่อมาศาลชั้นต้นเบิกตัวจำเลยจากเรือนจำพิเศษธนบุรีมาอยู่ต่อหน้าศาล ศาลได้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้วจำเลยให้การรับสารภาพและรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้บอกโทษจริง ตามคำให้การของจำเลยและรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยมิได้โต้แย้งคัดค้านว่า พนักงานสอบสวนไม่ได้สอบสวนจำเลยมาก่อนการฟ้องคดีนี้ จึงถือได้ว่าการสอบสวนจำเลยในความผิดตามที่กล่าวหาตามฟ้องโดยชอบแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาความผิดซึ่งมิใช่เป็นคดีอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องโจทก์ ศาลชั้นต้นยอมพิพากษาโดยไม่นำสืบพยานหลักฐานต่อไปได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง การที่ศาลชั้นต้นสอบคำให้การจำเลยและพิพากษาเสร็จภายในวันเดียวกัน จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาลักทรัพย์หรือรับของโจร ศาลชั้นต้นเห็นว่ารื้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ

ให้ยกฟ้องโจทก์ โจทก์ฎีกา ดังนี้ เมื่อข้อเท็จจริงในทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยกระทำความผิดฐานรับของโจร ศาลฎีกามีอำนาจลงโทษในข้อหาความผิดฐานรับของโจรได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๙๑/๒๕๖๑

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาลักทรัพย์หรือรับของโจรเป็นการฟ้องให้ศาลเลือกลงโทษจำเลยในข้อหาใดข้อหาหนึ่งตามที่พิจารณาได้ความ ศาลไม่อาจลงโทษจำเลยพร้อมกันทั้งสองข้อหาได้ เมื่อข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาได้ความว่าจำเลยกระทำความผิดฐานรับของโจร จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ศาลล่างทั้งสองได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว เพียงแต่ศาลชั้นต้นเห็นว่าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ส่วนศาลอุทธรณ์เห็นว่าพยานหลักฐานโจทก์ฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง แม้โจทก์มิได้ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยฐานรับของโจร ศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยในข้อหาความผิดฐานรับของโจรตามที่โจทก์บรรยายข้อเท็จจริงมาในฟ้องได้

คำถาม คดีมีอัตราโทษจำคุก ก่อนสอบปากคำ พนักงานสอบสวนถามจำเลยว่าต้องการพบทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบสวนหรือไม่ จำเลยตอบว่าไม่ต้องการ ดังนี้ คำให้การในชั้นสอบสวนศาลจะนำมารับฟังประกอบในการวินิจฉัยลงโทษจำเลยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๕๒/๒๕๖๑

บันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนจำเลยระบุว่า ก่อนสอบปากคำพนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิจำเลยว่าต้องการพบทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบสวนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม จำเลยตอบว่าไม่ต้องการ เท่ากับจำเลยสละสิทธิในการมีทนายความ เมื่อคดีมีอัตราโทษจำคุกไม่ใช่มีอัตราโทษประหารชีวิต (ข้อหาความผิดฐานพยายามฆ่า) จึงไม่มีเหตุที่จะต้องจัดทนายความ หรือบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมฟังการสอบสวนให้แก่จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสอง ศาลขอที่จะนำบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนจำเลยมารับฟังประกอบในการวินิจฉัยลงโทษจำเลยได้

คำถาม คดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และผู้เสียหายยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทน หากศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ ยกคำร้อง ผู้เสียหายไม่ได้อุทธรณ์หรือฎีกาในส่วนแพ่ง หากศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด จะมีอำนาจหยิบยกคดีในส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๔๗๕/๒๕๖๑

จำเลยทำร้ายร่างกายผู้เสียหายจนเป็นเหตุให้รับอันตรายสาหัส แม้มูลเหตุจะเกิดจากผู้เสียหายสมัครใจเข้าวิวาทต่อสู้กับจำเลย และผู้เสียหายมิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยก็ตาม แต่การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการทำละเมิดต่อผู้เสียหาย และจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ ผู้เสียหายย่อมเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ แม้ผู้เสียหายมิได้ฎีกาแต่เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ ส่วนปัญหาว่าจำเลยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมเป็นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๒ ประกอบมาตรา ๒๒๓ ที่ให้พิจารณาว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อ ยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร

คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๗๖๐/๒๕๖๑

สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายกคำร้อง แม้ผู้ร้องทั้งสองจะไม่ได้ฎีกาแต่คดีนี้เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๖ เมื่อผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย... อันเนื่องมาจากกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้...” ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเพื่อให้เป็นไปตามผลของคดีอาญาได้ เมื่อคดีฟังได้ว่าจำเลยกระทำการกระทำของจำเลยจึงเป็นการละเมิดและจำต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องทั้งสองโดยผู้ร้องทั้งสองเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูร่างกายและค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินซึ่งศาลชั้นต้นได้พิจารณาบาดแผลของผู้ร้องทั้งสองประกอบพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิดของจำเลย แล้วกำหนดให้จำเลยรับผิดชอบผู้ร้องที่ ๑ เป็นเงิน ๗๐,๐๐๐ บาท และผู้ร้องที่ ๒ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๓๖/๒๕๖๒

ในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญานั้น การพิจารณาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๖ เมื่อคดีอาญา ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จึงต้องฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยกระทำละเมิดต่อผู้ร้องและต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้อง แม้ผู้ร้องไม่ได้ฎีกาเรื่องค่าสินไหมทดแทนมาด้วย ศาลฎีกามีอำนาจยับยั้งคดีส่วนแพ่งขึ้นวินิจฉัยเพื่อให้เป็นไปตามผลคดีอาญาได้ เพราะเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๙๖/๒๕๖๑ วินิจฉัยเช่นกัน)

คำถาม ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ปิดหมาย เจ้าหน้าที่ศาลผู้ส่งหมายนำสำเนาคำร้องขอและหมายนัดไต่สวนไปใส่ในตู้รับจดหมายซึ่งอยู่บริเวณชั้นล่างของอาคารมิใช่หน้าห้องพักของผู้รับซึ่งอยู่ที่ชั้น ๕ ของอาคาร ดังนี้ การปิดหมายชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๓๒/๒๕๖๒

เมื่อผู้ร้องเป็นผู้ยื่นคำแถลงขอให้ปิดหมาย และศาลชั้นต้นอนุญาตตามขอให้ปิดหมาย แต่เจ้าหน้าที่ศาลผู้ส่งหมายกลับนำสำเนาคำร้องและหมายนัดไต่สวนไปใส่ในตู้รับจดหมายแทน ซึ่งอยู่บริเวณชั้นล่างของอาคารมิใช่หน้าห้องพักของผู้คัดค้านที่ ๑ เพราะห้องพักของผู้คัดค้านที่ ๑ อยู่บริเวณชั้นที่ ๕ ของอาคาร ดังนี้ ไม่ว่าบ้านเลขที่ดังกล่าวจะเป็นภูมิลำเนาของผู้คัดค้านที่ ๑ หรือไม่ก็ตาม แต่การปิดหมายมีความหมายอยู่ในตัวว่าต้องปิดในที่เปิดเผยแลเห็นได้ชัดและง่าย เพื่อให้ผู้ถูกปิดหมายทราบว่ามีการร้องขอและหมายนัดจากศาล มิฉะนั้นแล้วกฎหมายคงไม่บัญญัติวิธีส่งหมาย โดยวิธีปิดให้แตกต่างจากการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องวิธีอื่นที่ไม่ใช่การปิดหมายดังในกรณีนี้ จึงเป็นการขัดคำสั่งศาล ก็ต้องถือว่าการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ ไม่ชอบ ข้ำข้อเท็จจริงยังปรากฏอีกว่า ย. บิดาของผู้ร้องเป็นพี่ชายของมารดาผู้คัดค้านที่ ๑ ทำให้ข้ออ้างที่ว่าไม่รู้ที่อยู่แท้จริงของผู้คัดค้านที่ ๑ มาใช้วิธีส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ ตามที่อยู่ในทะเบียนราษฎรแทนนั้นไร้เหตุผล แต่หวังเพื่อไม่ให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ทราบเรื่องและมาคัดค้านนั่นเอง ฉะนั้นการที่ศาลชั้นต้นสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาดังแต่การส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอดังกล่าว แล้วให้ส่งหมายใหม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ จึงถูกต้องและเป็นธรรมแล้ว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ